לג: יש בקדשי מזבח פרק שביעי תמורה

עין משפט נר מצוה

נב א מיי׳ פ״ח מהלכות איסורי מזבח הלכה יא ע״ר ס״מ:
נג ב מיי׳ פ״ה מהלכות ערכין והלכה ה:
נד ג מיי׳ פ״ה מהלכות כלאים הלכה ח:
נה ד מיי׳ פ״ט מהלכות כלאים הלכה ב:
נו ה מיי׳ פ״ח מהלכות מעילה הלכה ט:
נז ו מיי׳ פי״ט מהלכות מעשה הקרבן הלכה ז:
נח ז מיי׳ פ״ח מהלכות תמורה הלכה יג:
נט ח מיי׳ פי״ט מהל׳ פסח״מ הלכה יא ופ״ב מהל׳ תמורה הלכ׳ י:
לא ט מיי׳ פ״ב מהלכות ממן ומלה הלכה יא טור״ע ס״מ
סי׳ תמה סעיף ג כמסמ״ר:
לב י מיי׳ פי״ט מהלכות תרומות הלכה ח:
לג כ מיי׳ פי״ט מהל׳ פסח״מ הלכה ח:

שיטה מקובצת

א) כדתניא ס״א קדשי מזבח חכמים ונעשו בעלי מומין ועבר ושחט ר״מ אומר יקברו וחכמים אומרים יפדו מדר״מ כר״ש דבגו דהכא כדבגן דהתם ניסא תהרי תיובתא דר׳ יוחנן אמר לך ר׳ יוחנן דבגן דהתם לחוד ורבנן דהכא לחוד: ב) משום. ס״א הואיל וחזי למזבח עביד בהו רבנן מעלה ל״א משום דחזי להקרבה: ג) לה לרבא לר׳ יוחנן: ד) מעיקרו דכר״ש סבירא להו הכי דבעל מום: ה) והערכה ל״א לר״י דאמר אותה למעוטי בעל מום מעיקרו דלא בני העמדה והערכה ולא יכו׳: ו) פתיבתא דאמר עד תיבות אבל חכמים אומרים נרשם בחצי לבנה: ז) לא היו בס״ר אלא מיתמר ליה זו דברי ר״ש ומחלוקתו משום דקתני סיפא אבל קדם הקדישן מומן או מום עובר להקדישן ונפדו פטורין מבכורות ומן המתנות ואין יוצאין לחולין ליגזז וליעבד ולדן וחלבן אסורין לאחר פדיונן והשוחטן בחוץ חייב ועושין תמורה ואם מתו יקברו ואמאי יקברו הא רב סבר לה כרשב״ל דאמר לרבנן קדשי בדה״כ הוי בכלל העמדה והערכה קדשי מזבח לא היו ומשום הכי לא מיתמר זו דברי ר״ש ומחלוקתו דאיבעית אימא רב כר״ש כו׳: ח) תני זו דברי ר״ש ומחלוקתו תיבות אימא הכי נמי נמחק: ט) קדשים שהמלו (אות ה׳ נמחק) עיי׳ תוס׳ זבחים (דף ס״ד ע״ב) ד״ה ומוציא: י) שמעון. תוס׳ נדה דף מ״א: יא) ומדליקין. פתיחה דף ל״ג ע״ב: יב) פדיון וקאמר יפדו אות ד׳ נמחק: יג) עבוד בהו מעלה אות ל׳ נמחק: יד) פדיונן ואע״ג דשאר קדשים שקדם הקדש למומן אסורין בגיזה ובעבודה לאחר פדיה: וחלבן מותר. לאחר פדיה ולא קרינא ביה בשר ולא חלב ולא קדשי קדושת הגוף אלא קדושת דמים וכיון שנפדו מקנו קדושתן: טו) נמי מותר תיבה וחלבן נמחק: טז) רב יהודה אמר רב עלה: יז) כו׳ הס״ד ומה״ד תנא דבי לוי הא דאמרינן לעיל הכל היו בכלל העמדה והערכה: הס״ד ומה״ד ר״ש ומחלוקתו: יח) נמי סבירא להו דבעל תיבה אוקמת נמחק: יט) ההיא איבא לאוקמה תיבה מצד ל״ש: כ) הנפלים הפילה שליא. כא) ניגרו הס״ד ומה״ד ושור הנסקל דאסור בהנאה כתיב לא תעלה וכו׳ אי נמי נסקא לן מבעל השור נקי וכו׳: הס״ד ומה״ד תעלה עדיפה כתיב שם ועדפו שם תהא קבורתה: הס״ד ומה״ד תפורי מצורע דשוחטין על פני המים אבל משולחת לא משום דלא אמרה תורה שלח לתקלה: הס״ד ומה״ד ושיער נזיר נמי נמי נשרשין תחת הדוד של שלמים: הס״ד ומה״ד שור חמור כתיב ודרשתו ונמירי לה דאסור בהנאה מגבלה עדופה: הס״ד ומה״ד בשר בחלב דתחיכה בשר שנתבשלה בחלב אסורה בהנאה בס״ק כל הבשר: הס״ד ומה״ד חולין: כב) אם היא דהקדש בדה״ב כיון דאין קדושת מזבח חלה עליה כחולין היא א״נ אם חולין היא וקס״ל דאע״ב דליכא: כג) מבלאים נמרי אות ה׳ נמחק: כד) מזבח ואחד כו׳ בעלי מומין יפדו פתיחתם באותן קדשי מזבח בעלי מומין דתנא: כה) כתיב מדר״מ כר״ש: כו) כדפי׳ בתחילת כל הסוגיא בספר הס״ד ראב״ן:

מסורת הש״ס

ה) [לעיל נא. יש״נ, כ) [מנחות קח. מוספתא תמורה פ״ח ה״ו], ג) [כתובות יט. [חולין קנ. לעיל י״ב], ד) [כתובות יח.], ה) [עיתוס׳ פב. יש״נ], ו) [כתובות טו.], ז) [בר׳ תוס׳ ע״ז סב: ד״ה ולקבריטיון], ח) [בר׳ תוס׳ מוס׳ מיר מה: ד״ה רבי מאיר ותוד׳ שם ד״ה תמני], ט) [קידושין נא. מולין קפ., י) [עתוס׳ פסחים כ: ד״ה ולאי יעתוס׳ שבת כה. ד״ה קן], כ) [עיין רש״ק], ל) [ר״ה וקמ״ל לעמ״ג דליכא למיגזר וכו׳ נ״ק], מ) [מגדנר יח. ודנשה זו בשנת הה.], נ) [לן [כנרת הוא לומר נ״ק], נא) [בר׳ נ״ק כהן מנמת דרבנן כר׳], נב) [בר׳ נ״ק ולכך שנה הנתנ׳ למילתיה ולא סוכיר כלל כמילתיה קדשי וכו׳], נג) [נעפרים כפנינו רבי לומר נ״ק], נד) [בר׳ נ״ק], נה) [לומה עקבה לוחה ועוד יש כו׳. נ״ק], נו) [בר׳ נ״ק מ״ת], נז) [לתמיר כמו בקדשי מוצא. נ״ק], נח) [קידושין יט: חולין קטו.], נט) [ר״ל דהתוס׳ נרשי לתרוץ בתמני הכפרסון לאפקן מוצר וקן נלוה מדברי תוס׳ לקמן ד״ה ונשרפים עיין רש״ק.

הגהות הב״ח

(א) בשבטנה ותמוטה מתמה וכלאי הכרם והערלה אח: (ב) רש״י ד״ה משום וכו׳ בתמיסים דחזו למזבח: (ג) ר״ה ומחלוקתו וכו׳ והעבודה ומשנני לתמי לא כנ״ל והד״ל:

גליון הש״ס

מתני׳ קדשים שהמלה. עיין נזה דף מא ע״ל תוס׳ ד״ה ומוציא:

הגהות הגר״א

[א] נמ׳ רבא. נ״ל נרבא: [ב] שם לרי״ז דמוקים מ׳ ולא פרוך דקאמר לעיל בהדיא ר״ל דעפם נמנרא קא״ל ועוד ד״ל ד״ה קאי מר״ז ור״ל ולר״ם דוקא דבעי״מ מעיקרו כדקיב׳ כר״ז דמי כמ״ש רש״י: [ג] שם משום דרב פ״ל מ׳ ורישא מ׳. ריש יומל נתרן כיון דס״ל כר״ל ע״כ לא תוקים לברייתא בנע״מ מעיקרו דק נרל״ר נע״מ מעיקרו לא הוי כנלל העמדה והערכה:

רבינו גרשום

לך ר״ל הני בסיפא בקדשי מזבח [כיון תמימי׳ וכיון בע״מ יקברו] הואיל וחזו למזבח ע״י עדייה. עבדו בהו מעלה הוסרא דיקברו דהא אינן יוצאין מידי מובח: שמעת מינה פדיון את הקדשים להאכילן לכלבים דהא כיון דמהו ופריק להו לא תזו אלא לכלבים: אלא הכא במאי עסקינן. בגוי שעבר ושחטן קודם עדייה דהשתא כי פריק להו תזו למיכלנהו: וכדתניא כו׳ וחכ״א יפדו. מדר׳ מאיר כו׳ שמעון דאמר קדשי מזבח היו דקבור: דבנן דהכא דאמרי יפדו כדבנן דהתם דלעיל אליבא דר׳ שמעון בן לקיש דאמר קדשי מזבח לא היו דיפדו: [ד] נימא תיובתא תיובתא כו׳. זו דברי ר׳ שמעון דאמר קדשי בדק הבית אם מתו יפדו דלא היו בכלל העמדה והערכה אם מתו יקברו דהוי בכלל העמדה והערכה דלא תמיר בר״ל שקדם מומן (בקדשי) את הקדישן אע״ג דקדשי מזבח ניהנו כיון דלא חל עליהן הקדש נמור למזבח הלכך דיניהו כקדשי בדק הבית דאם מתו יפדו דלא היו בכלל העמדה והערכה: אבל חכ״א. הכל היו בכלל (העמדה והערכה) אפי׳ קדשי בדק הבית אפי׳ בעל מום מעיקרו. וקשיא לר׳ יוחנן דאמר אותה לרבנן למעוטי בעל מום מעיקרא דלא היו דקס״ד דהא חכמים היינו רבנן דפליגי אדר׳ שמעון: א״ל לא. מאן חכמים תנא דבי לוי אבל רבנן דבפלוגתא דר׳ שמעון בעלי מומין מעיקרא כר׳ שמעון סבירא להו: אי הכי זו דברי ר׳ שמעון. (ומחלוקתו מיבעי למימר לרב א״ל רבא רב כריש לקיש סבירא ליה דאמר דלרבנן קדשי מזבח לא היו ולא מחוקמא סיפא כרבנן דקתני בשקדם הקדישן את מומן ואם מתו יקברו ואי רבנן כיון דאמרי דקדשי מזבח לא היו אמאי יקברו הלכך לא פיתמי ליה זו דברי ר׳ שמעון ומחלוקתו. אבל כר׳ שמעון (ומחלוקתו) מיתוקמא סיפא נמי דהא בין ר׳ יוחנן בין ר״ל פליגי דלר׳ שמעון קדשי מזבח היו הלכך כי קדם הקדישן את מומן יקברו אבל בבעל מום מעיקרא היינו שקדם מומן להקדישן מודה ר״ש דלא היו בכלל העמדה והערכה ומחלוקתו דר׳ שמעון. [ומחלוקתו מיבעי למימר לרב א״ל רבא רב כריש לקיש סבירא ליה דאמר דלרבנן קדשי מזבח לא היו ולא מחוקמא סיפא כרבנן דקתני בשקדם הקדישן את מומן ואם מתו יקברו ואי רבנן דאמרי דקדשי מזבח לא היו אמאי יקברו הלכך לא פיתמי ליה זו דברי ר׳ שמעון ומחלוקתו. אבל כר׳ שמעון (ומחלוקתו) מיתוקמא סיפא נמי דהא בין ר׳ יוחנן בין ר״ל פליגי דלר׳ שמעון קדשי מזבח היו הלכך כי קדם הקדישן את מומן יקברו אבל בבעל מום מעיקרא היינו שקדם מומן להקדישן מודה ר״ש דלא היו בכלל העמדה והערכה ומחלוקתו דר׳ שמעון. [ומחלוקתו מיבעי למימר לרב א״ל רבא רב כריש לקיש סבירא ליה דאמר דלרבנן קדשי מזבח לא היו ולא מחוקמא סיפא כרבנן דקתני בשקדם הקדישן את מומן ואם מתו יקברו ואי רבנן דאמרי דקדשי מזבח לא היו אמאי יקברו הלכך לא פיתמי ליה זו דברי ר׳ שמעון ומחלוקתו. אבל כר׳ שמעון (ומחלוקתו) מיתוקמא סיפא נמי דהא בין ר׳ יוחנן בין ר״ל פליגי דלר׳ שמעון קדשי מזבח היו הלכך כי קדם הקדישן את מומן יקברו אבל בבעל מום מעיקרא היינו שקדם מומן להקדישן מודה ר״ש דלא היו בכלל העמדה והערכה ומחלוקתו דר׳ שמעון. ר׳ יוחנן דאמר אותה לרבנן למעוטי בעל מום מעיקרא דלא היו דקס״ד דהא חכמים היינו רבנן דפליגי אדר׳ שמעון